

SAMOSTOJNOST – Mami, oči, bom sam!

Samostojnost predšolskega otroka je pomemben dejavnik, saj vpliva na otrokovo kasnejše življenje. Pomembno je, da se pomena zavedamo tako starši, kot vzgojitelji saj smo mi velik zgled otrokom. S posnemanjem našega dobrega vzgleda se učijo in rastejo v svojih sposobnostih in samozaupanju.

Otrok se v otroštvu začne samoocenjevati in si s tem začne oblikovati samopodobo in samospoštovanje. Le to pa se razvija skozi odnose, ki jih ima otrok z osebami, ki ga obdajajo. Osebe z visoko samopodobo imajo pozitivno mnenje o samem sebi, in to v življenju pripomore k večji motiviranosti, uspehu, kreativnosti, samostojnosti. Otroci z nizko samopodobo nimajo zaupanja vase, da bi težave samostojno reševali.

Če otrokom v predšolskem obdobju razvijamo njihovo samostojnost, jih spodbujamo, da samostojno rešujejo probleme, jim bomo tako pomagali, da si bodo razvijali samopodobo in samospoštovanje. O vsakem dosežku, ki ga bodo samostojno dosegli, bodo ponosni, o sebi bodo imeli pozitivno mnenje in počutili se bodo večvredne. Večkrat kot bomo otrokom dovolili, da bodo samostojni, več dosežkov bodo dosegli, višja bo njihova samopodoba ter samospoštovanje.

Kdaj in v čem naj bi bil naš otrok že samostojen?

Otroka začnemo navajati na samostojnost takrat, ko opazimo, da pričenja določene stvari opravljati sam. Glejmo ga in poslušajmo, opazujmo ga, pa nam bodo to sama pokazala njegova dejanja. Če ugotovimo, da za določene dejavnosti otrok še ne kaže interesa, mislimo pa, da bi to lahko že zmožel, ga pri tem spodbujajmo in tako ustvarimo zanimanje.

Kaj od nas zahteva samostojnost?

V različnih starostnih obdobjih otrok potrebuje različno obliko pomoči in podporo odraslih. Pomagajmo mu toliko časa, dokler naš otrok pomoč sprejema in jo potrebuje. Starost, pri kateri otrok doseže določeno stopnjo zrelosti, se sicer od otroka do otroka razlikuje.

Pri spodbujanju otrokove samostojnosti sta potrebna čas in potrpežljivost. Navajanje na samostojnost nam lahko vzame veliko časa, vendar je pomembno, da si čas vzamemo, saj bomo le tako omogočili otrokom, da se razvijejo v samostojne osebe, ki bodo pripravljene tudi na pasti življenja.

Otroci z veseljem kaj postorijo in pomagajo pri delu. Starši naj otroka pričnejo navajati na delo čimprej, saj si bo s tem razvijal občutek odgovornosti, zmogljivosti in samostojnosti. Priporočajo se manjše zadolžitve, ki so primerne otrokovi starosti in zmogljivosti. Pomembno je, da ga opogumljamo, da mu damo vtis, da je njegov prispevek veliko vreden in da otrok želi delo opravljati, zaradi dela samega, in ne zaradi zaslužka, nagrade, kazni.

Biti moramo dosledni, vztrajni, prisluhniti otroku, prilagodljivi, iznajdljivi, strpni, prijazni, sočutni

Kaj otrok potrebuje za razvoj samostojnosti?

Za razvijanje samostojnosti otrok potrebuje varno in spodbudno učno okolje, da lahko razvija sposobnosti in spretnosti, ki bi mu pomagale pri samostojnem reševanju problemov.

Prav tako potrebuje omejitve in svobodo.

Da bi se otrokova samostojnost razvila v najvišji meri, morajo starši samostojnost pri otroku prepoznati in jo sprejemati. Otroka morajo spodbujati in ga podpirati, in naj mu dovolijo, da stvari naredi sam. otroku pustimo svobodo, v kateri bo lahko izražal ustvarjalnost. Občutek, da nekaj naredi sam, da nekaj zmore, otroku vliva samozavest. Starši bi si morali vzeti minutko več časa za spodbujanje otrokove samostojnosti, saj jim tako damo priložnost, da postanejo uspešni pri svojih dejanjih. Starši otroku pomagajo, če potrebuje pomoč, nikakor pa naj ne počnejo stvari namesto njega.

Na kaj moramo biti pozorni?

Ni prav, da bi vse radi naredili namesto otroka, podajte mu roko in mu na poti v samostojnost pomagajte – seveda v skladu z njegovo starostjo, in postavite meje. Od majhnega otroka ne morete pričakovati, da bo o vsem odločal sam. Lahko pa ga na to postopoma navajate,

Za vsako nalogo, ki jo bomo opravili namesto otrok, bo otrok prikrajšan za priložnost, preko katere bi si lahko pridobil izkušnje in postajal samostojen.

Da otroku pomagamo pridobivati na samozavesti, moramo začenjati z manj zahtevnimi dejavnostmi, za katere vemo, da jih bo lahko osvojil. Pomembno je, da se ne osredotočimo na rezultat dela, ampak na trud, ki ga otrok vloži v dejavnost. Če otroka ves čas samo popravljamo, se lahko zgodi, da bo dobil občutek, da je nesposoben.

Kaj je pomembno?

Pri vsem je pomembno, da otroka spodbujamo, ga pohvalimo ko mu nekaj uspe narediti samostojno. Otrok ob pohvali začuti zadovoljstvo in uspeh, zato bo določeno stvar z veseljem opravljal še naprej in tako naredil prve korake k samostojnosti.

Otroci se samostojnosti učijo skozi igro

Otroku dovolimo samostojne odločitve. Otrok mora dojeti, da ima vsaka odločitev določeno posledico. Otrok se mora naučiti, kaj pomeni prevzeti odgovornost za dejanje. Prevzemanje odgovornosti je pomemben dejavnik samostojnosti in zato si mora otrok pridobiti čim več izkušenj, pri katerih bo lahko samostojno sprejemal odločitve in prevzemal odgovornost.

Ne glede na vse, se je vedno potrebno truditi za spodbujanje otrokove samostojnosti. Otrok bo tako postal vedno bolj samostojen, odgovoren, samozavesten in pripravljen na ovire, ki jih prinaša življenje.

Sandra Žagar